

МІСЦЕ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИНАХ

Кириленко А.В.,

*здобувач вищої освіти обліково – фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Боднар О.А.,

*канд.екон.наук, асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Визначено місце банків у податкових відносинах. Висвітлено економістів котрі зробили вагомий внесок в податкове регулювання банківських установ. Розкрито чинники, які впливають на прибуток банківських установ. Досліджено вплив інструментів податкового

механізму на фінансову діяльність банку. Узагальнено податки та платежі, які займають найбільш питому вагу серед сплачуваних банками.

Ключові слова: банк, податок на прибуток, збори, податкове навантаження, податкове регулювання.

На прибутковість банківських установ вагомий вплив здійснюють податки, тому ефективне податкове регулювання банківської діяльності має значення як для розвитку банківництва, так і всієї національної економіки. На банки покладено функцію податкового і валютного контролю, яка полягає в наданні інформації щодо відкриття рахунків клієнтам та щодо їх фінансово-господарських операцій, своєчасності перерахування податків, виконання доручень щодо призупинення операцій на рахунках клієнтів тощо [1].

Проблему податкового регулювання банківської діяльності економісти досліджують від часу виникнення банківської системи. Значний внесок у розробку теорії податкового регулювання доходів банків здійснили А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Дж. Мілль, А. Гікс, Дж. Кейнс та ін [2].

Комерційні банки акумулюють надлишкові кошти суб'єктів ринку та скеровують їх у ті галузі, де існує дефіцит ресурсів. Вони виступають фінансовими посередниками в процесі перерозподілу тимчасово вільних коштів. Метою їх господарської діяльності є максимізація прибутку.

Прибуток банку залежить від багатьох чинників, серед яких виділимо екстенсивні (розширення бізнесу, збільшення обсягів залучених коштів, наданих кредитів) та інтенсивні (скорочення витрат, збільшення продуктивності праці, зменшення кількості працівників) [2].

Банківські установи у податкових відносинах, виступають у ролі платника податків та податкового агента.

Як суб'єкти податкових відносин банківські установи є платниками більшості податків, що на загальних засадах справляються до бюджетів всіх рівнів. Одночасно, будучи посередниками між державою і платниками податків, вони здійснюють перекази податкових платежів, від своєчасності яких залежить повнота обсягів державної казни [1].

У результаті нестабільного економічного стану увага до оподаткування банків дуже зросла, оскільки оподаткування банків прямо впливає на чистий фінансовий результат їх діяльності, завдяки цьому збільшуються витрати банків. Одним із аргументів підвищення податкового навантаження на банки є приховування прибутків та уникнення оподаткування за допомогою різних схем та методів. Тому перед податковою наукою постало завдання розробити ефективні методи протидії махінаціям [2].

Система оподаткування ґрунтується на принципах стабільності, обов'язковості, соціальної справедливості при визначенні та утриманні податків, зборів і внесків.

Вплив інструментів податкового механізму на фінансову діяльність банку може бути опосередкованим і прямим. По-перше, на продуктивний ряд банківських послуг впливають методи і ставки оподаткування клієнтів банку, тобто на вибір пріоритетних напрямів діяльності банку опосередковано впливає система оподаткування суб'єктів господарювання й фізичних осіб.

По-друге, система оподаткування самого банку як суб'єкта господарювання прямо впливає на його фінансові результати, обсяги власних фінансових ресурсів, собівартість продуктів і послуг банку [3].

Кожен податок, збір та обов'язковий платіж має самостійний об'єкт оподаткування, який визначається чинним податковим законодавством [4]. Об'єкт оподаткування повинен бути стабільним, чітко визначеним, мати безпосереднє відношення до платника податку.

Об'єктом оподаткування комерційних банків є наступні операції: факторингові, трастові операції; послуги щодо здачі в оренду майна; послуги щодо зберігання документів і цінностей; послуги щодо транспортування готівки, грошей, інкасації; послуги щодо доручень, надання гарантій та видачі інших зобов'язань за третіх осіб; послуги зв'язку, крім послуг, пов'язаних з операціями за рахунками клієнтів; послуги з підготовки кадрів та підвищення кваліфікації; консультаційні, правові, аудиторські, експертні, посередницькі, брокерські послуги [3].

Основними податками та обов'язковими платежами, які сплачують банки є: податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок, податок на нерухоме майно та ін.

Найбільш питому вагу серед сплачуваних банками податків та платежів займають:

- податок на прибуток - основною метою діяльності банків є отримання прибутку, то комерційні банки є платниками податку на прибуток на рівні з іншими підприємствами та організаціями України;

- збори на оплату праці, що підлягають оподаткуванню: витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати, інших видів заохочень і виплат, виходячи з тарифних ставок; премій, заохочень [3].

Отже, банківські установи в податкових відносинах займають вагоме місце, оскільки сплачують валову частку коштів до бюджету. Регулювання фінансової діяльності банку стосується як клієнтів банку (опосередкований вплив), так і безпосередньо самого банку (прямий вплив).

Оподаткування банківських операцій негативно впливає на подальше функціонування банків, тому доцільно було б переглянути перелік операцій, внести зміни до податкового законодавства та надавати пільги та підтримку з боку держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ключко Л. А. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. Науковий вісник НАДПСУ України. 2014. URL: <http://fkd.org.ua/article%20/viewFile/28913/25917> (дата звернення 18.11.2019 р.).

2. Сербина О. Г. Вплив оподаткування на дохідність і напрями розвитку банківської діяльності. Національний лісотехнічний університет України. URL : <file:///C:/Users/User/Downloads/vpliv-opodatkuvannya-nadohidnist-i-napryami-rozvitku-bankivskoyi-diyalnosti.pdf> (дата звернення 18.11.2019 р.).

3. Старостенко Г. Г. Податкове регулювання банків в умовах становлення інформаційного суспільства. Електронний фаховий журнал «Ефективна економіка» 2016 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2449> (дата звернення 19.11.2019 р.).

4. Poltorak A.S, Tusova. N.O. Directions of improvement of methodical tools for assessing the state of financial security of Ukraine/ Ekonomichnyj forum. №2. P. 224-330.

Annotation: *Identified the local population in various ways. The economic that made a significant contribution to tax regulatory economic institutions is highlighted. Factors that should be in business enterprises are disclosed. The special tools that worked at this enterprise are explored. Generalized taxes and employees that carry the share of medium-sized distributed banks.*

Key words: *bank, incometax, fees, taxburden, taxregulation.*